

Inflácia – indexy spotrebiteľských cien v januári 2024

Posledná aktualizácia: 15.02.2024 | Počet zobrazení: null

Vydavateľ: null

Tematická oblasť: null

Okruh: null

Dátum publikovania: 15.02.2024

Príloha – Inflácia január 2024 (ZIP – 642 kB)

Inflácia v januári opäť klesala, jej hodnota 3,9 % bola najnižšia od leta 2021

Trend spomaľovania rastu cien pokračoval a januárová inflácia sa v medziročnom porovnaní dostala po vyše roku pod 4 %. Dynamické utlmovanie zdražovania sa výrazne prejavilo pri bývaní s energiami a potravinách. Oproti decembru ceny vzrástli, ovplyvnili ich najmä sezónne drahšie ovocie a zelenina, poplatky za vzdelávanie a vyššie ceny pohonných látok.

Spotrebiteľské ceny tovarov a služieb vzrástli v januári oproti decembru o 0,7 %. Medziročná inflácia dosiahla 3,9 %, tempo rastu cien spomaľovalo od marca 2023. Ešte v decembri inflácia dosahovala 5,9 %.

Stiahnite si graf vo vysokom rozlíšení [vo formáte PDF](#) (106 kB), alebo [vo formáte PNG](#) (141 kB).

Medzimesačný vývoj – január 2024 v porovnaní s decembrom 2023

Najväčší vplyv na januárový rast inflácie malo zdražovanie **potravín a nealkoholických nápojov**, ktorých ceny sa oproti predchádzajúcemu mesiacu zvýšili o 1,3 %. Zdraželo predovšetkým ovocie, zelenina a cukor s cukrovinkami. Významnejšie stúpli tiež ceny minerálnych vôd a štiav. Ceny mäsa, ktoré má spomedzi potravín najvyššiu váhu vo výdavkoch domácností, naopak klesli, v priemere o 1%.

Cenové výstupy za potraviny a nealkoholické nápoje Štatistický úrad SR od januára 2024 spracováva z nového zdroja – transakčných údajov obchodných reťazcov, ktoré nahradili tradičné terénne zisťovanie a výrazne rozšírili a tak skvalitnili výstupy o spotrebiteľských cenách v uvedených segmentoch.

Na druhom mieste vplyvu bol rast cien v odbore **doprava**, pod čo sa podpísal medzimesačný rast cien pohonných látok a pokračujúce sa zvyšovanie cien v cestnej autobusovej doprave. Ďalším výrazným vplyvom bolo zvyšovanie poplatkov v odbore **vzdelávanie** o 1,9 %, najmä však úprava cien za škôlky a jazykové kurzy (vzdelávanie nedefinovateľné podľa úrovne).

Naopak, výraznejší tlmiaci efekt na medzimesačný rast cien mali novoročné výpredaje v odbore **odevy a obuv**. Ceny týchto tovarov sa znížili o 1,3 %. V porovnaní s decembrom sa zvyčajne januárové zdražovanie cien za **bývanie a energie** neprejavilo, naopak ceny klesli, najmä však za teplo (o 2,6 %).

Medziročný vývoj – január 2024 v porovnaní s januárom 2023

Tempo rastu cien v medziročnom porovnaní spomaľovalo nepretržite už 11 mesiacov, aktuálne dosiahlo hodnotu 3,9 %. Medziročne vyššie ceny boli vo všetkých odboroch (výdavkových skupinách domácností), stále dvojciferný rast bol vo vzdelávaní a v zdravotníctve.

Najväčší vplyv na celkovú infláciu v rámci medziročného porovnania mali naďalej **cenypotravín s nealko nápojmi**, a tiež ceny **bývania a energií**. Ide o dve podielovo najvýznamnejšie zložky vo výdavkoch domácností. Obe zložky však naďalej kopírovali celkový trend spomaľovania rastu cien. Tempo zdražovania **potravín** sa počas minulého roka dynamicky znížilo, z úrovne

takmer 29 % zo začiatku minulého roka spomalilo na aktuálnu hodnotu 4,9 %. Medziročne vyššie ceny zaznamenalo aktuálne 7 z 9 zložiek **potravín**, ale vo všetkých zdražovanie spomaľovalo. Ceny zeleniny a cukru s cukrovinkami rástli však ešte stále dvojciferným tempom. Menej ako pred rokom spotrebiteľia platili len za mlieko, syry a vajcia o 3,2 % a za oleje a tuky o 4,5 %.

Ceny v odbore **bývanie a energie** klesali, v januári ich rast dosiahol priemernú úroveň 0,5 %, čo je najnižšia hodnota od mája 2021. Spomaľovanie celkového rastu ovplyvnili najmä medziročne nižšie ceny váhovo silných zložiek bývania – energií o 1,2 % a imputovaného nájomného o 0,5 %. Rástli však ceny vodného a stočného, odvozu odpadu ako aj ceny za údržbu a opravy obydli.

Medziročný pokles cien za pohonné hmoty sa ku koncu roka postupne zmierňoval a v januári platili spotrebiteľia už len o 0,4 %, menej ako pred rokom.

Vývoj jadrovej a čistej inflácie

Pri januárovej úhrnnej miere medziročnej inflácie 3,9 % dosiahla **jadrová inflácia** hodnotu 4,5 % a **čistá inflácia** hodnotu 4,3 %. Medzimesačne jadrová inflácia dosiahla hodnotu 0,5 % a čistá inflácia hodnotu 0,2 %.

Jadrová inflácia sleduje rast cenovej hladiny po vylúčení vplyvu zmien regulovaných cien (napr. ceny energií) a iných administratívnych opatrení (napríklad úprav daní a podobne). Čistá inflácia je jadrová inflácia bez zmien cien potravín.

Poznámka: Vývoj indexov spotrebiteľských cien sa sleduje na univerzálnom spotrebnom koši zloženom z reprezentantov za vybrané druhy tovarov a služieb platených obyvateľstvom, ktorým boli priradené určité váhy. Váhy sú každoročne revidované, aktuálne platia pre rok 2024 a sú dostupné v databáze Štatistického úradu SR. Ceny sa zisťujú na celom území SR vo vybranej sieti predajní a prevádzok služieb počas prvých 20 dní sledovaného mesiaca.

Zdroj údajov databáza DATAcube.:

- **Indexy rastu cien (inflácia) - medziročne**
- [Indexy spotrebiteľských cien oproti rovnakému obdobiu minulého roku \[sp0005ms\]](#)
- [Indexy spotrebiteľských cien - podrobné údaje \[sp0029ms\]](#)

- **Indexy rastu cien (inflácia) - medzimesačne**
- [Indexy spotrebiteľských cien oproti predchádzajúcemu mesiacu \[sp0004ms\]](#)

- **Indexy rastu cien k bázičnému obdobiu**
- [Indexy spotrebiteľských cien oproti bázičnému obdobiu \[sp0006ms\]](#)

- **Jadrová a čistá inflácia**
- [Jadrová a čistá inflácia - oproti rovnakému obdobiu minulého roku v % \[sp0008ms\]](#)
- [Jadrová a čistá inflácia - zmena oproti predchádzajúcemu obdobiu v % \[sp0007ms\]](#)
- [Jadrová a čistá inflácia - oproti decembru minulého roku v % \[sp0009ms\]](#)

- **Spotrebné koše**
- [Spotrebný koš 2024 \[sp0035rs\]](#)
- [Spotrebný koš 2024 - reprezentanty \[sp0036rs\]](#)

Iný zdroj údajov:

- [Medziročné indexy rastu cien \(inflácia\) – podrobne \(ZIP - 569 kB\)](#)
- [Medziročné indexy rastu cien \(inflácia\) – odbory \(ZIP - 73 kB\)](#)

Výstupy k téme inflácia:

Zmena metodiky v zisťovaní spotrebiteľských cien

Štatistický úrad SR spracováva od januára 2024 cenové výstupy za **potraviny a nealkoholické nápoje** z nového zdroja – z tzv. **scanner data**, t.j. z transakčných údajov obchodných reťazcov. Nahradili tradičné terénne zisťovania, výrazne sa tak rozšírili výstupy o spotrebiteľských cenách v uvedených segmentoch. Využívanie skener dát sú dôležitou súčasťou modernizácie cenových štatistík pri udržaní a zvyšovaní jej kvality. [Viac v metodických vysvetlivkách – CPI.](#)

Zverejňované typy inflácie

Štatistický úrad SR zverejňuje dva typy inflácie:

- vývoj spotrebiteľských cien na základe národnej metodiky – **Inflácia – Indexy spotrebiteľských cien** (zaužívaná je anglická skratka CPI - Consumer Price Index)
- vývoj spotrebiteľských cien na základe medzinárodne harmonizovanej metodiky EÚ - **Harmonizovaný index spotrebiteľských cien** (HICP - Harmonized Indices of Consumer Prices)

Národná inflácia (CPI):

Ceny sa sledujú na spotrebnom koši, ktorý pozostáva z vybraných druhov tovarov a služieb zatriedených do 12 odborov, 44 skupín a 102 tried podľa klasifikácie COICOP. Ceny sa zisťujú na celom území SR.

Od januára 2024 spracováva ŠÚ SR cenové výstupy za **potravinu a nealkoholické nápoje** z nového zdroja – z tzv. **scanner data**, t.j. z transakčných údajov obchodných reťazcov. Vstupy o cenách v uvedených segmentoch sa výrazne rozšírili a prispeli k skvalitneniu štatistických výstupov. Využívanie skener dát sú dôležitou súčasťou modernizácie a skvalitňovania cenových štatistík.

Ceny v ďalších odboroch sa naďalej získavajú priamo v teréne, vo vybraných predajniach a prevádzkach.

Zverejňované referenčné dáta sú pre celé územie Slovenska a všetky typy spotrebiteľov. Štatistický úrad SR však zverejňuje aj nárast cien pre špecifické sociálne skupiny – pre domácnosti zamestnancov, dôchodcov a nízkopríjmové domácnosti.

Dôchodcovská inflácia vyjadruje zmenu spotrebiteľských cien pre domácnosti dôchodcov. Rozdiel medzi celkovou a dôchodcovskou infláciou spočíva vo váhach tovarov a služieb v spotrebnom koši (COICOP). Podrobné údaje v členení podľa sociálnych skupín obyvateľstva sa zverejňujú približne päť dní po CPI, aktuálne údaje za január budú dostupné 26. februára 2024 v kapitole databázy DATAcube: [2. 3. 1. 1 - Indexy spotrebiteľských cien](#)

Medzinárodná harmonizovaná inflácia v EÚ (HICP)

Ide o údaje zisťované podľa jednotnej metodiky EÚ pre absolútnu **porovnateľnosť inflácie medzi krajinami**. **Zoznam cien tovarov a služieb** (spotrebné koše) sa čiastočne líši, HICP na rozdiel od národnej inflácie (CPI) neobsahuje „Imputované nájomné“ a vybrané položky veľkých opráv a údržby domácnosti. Indexy HICP v EÚ sa zverejňujú mesačne, niekoľko dní po národnej inflácii CPI v zmysle [Kalendára prvého zverejnenia](#) v kapitole databázy DATAcube: [2. 3. 3 - Harmonizované indexy spotrebiteľských cien \(inflácia HICP\)](#).

Spotrebný kôš - štruktúra výdavkov domácností

Štatistický úrad každoročne reviduje váhy výdavkových položiek v štruktúre spotrebného koša. Zverejnený graf spotrebného koša je platný pre rok 2024. Uvádza, koľko prostriedkov domácnosť vynakladá na konkrétne skupiny výrobkov a služieb v bežnom živote. Váhy výdavkových položiek sú nevyhnutnou súčasťou výpočtu výšky inflácie (rastu spotrebiteľských cien).

Štatistický úrad SR zverejňuje graf **Štruktúra výdavkov domácností**, ktorý prezentuje [spotrebný kôš platný pre rok 2024](#). Uvádza, koľko prostriedkov domácnosť vynakladá na konkrétne výdavkové skupiny výrobkov a služieb v bežnom živote. Poznanie štruktúry výdavkov domácností je nevyhnutnou súčasťou pre zistenie výšky inflácie (rastu cien), pretože určuje váhy výdavkových položiek pre jej výpočet. Váhy sú každoročne revidované.

Štruktúra výdavkov c

(v %, 12 odborov od najvyšš

